

Raport anual de activitate

Centrul Național de Prevenire
a Abuzului față de Copii

CNPAC

2013

CUPRINS

Despre CNPAC.....	3
Rezultate.....	4
Programul PREVENIRE	6
Programul FĂRĂ PALME	7
Centrul de Resurse Online	8
Publicații	9
Programul SENSIBILIZARE ȘI ADVOCACY	10
Advocacy	12
Campanii sociale.....	14
Conferința internațională	17
Comunicare	20
Programul INSTRUIRE, SUPT METODOLOGIC ȘI CERCETARE.....	22
Consolidarea capacităților profesioniștilor.....	22
Programul ASISTENȚĂ.....	26
Asistența în cadrul Centrului AMICUL.....	25
SUȘTINĂTORI	29
Echipa CNPAC	31

Misiunea noastră

protecția copiilor în situații de risc și a copiilor victime ale tuturor formelor de abuz prin activități de prevenire și servicii specializate adresate copiilor și familiilor acestora.

Viziunea noastră

o societate fără abuz, în care toți copiii au șanse egale pentru a-și realiza întregul potențial.

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii

este o organizație neguvernamentală din Republica Moldova care din anul 1997 promovează dreptul copiilor la protecție împotriva oricăror forme de abuz, îndreptându-și acțiunile spre informare, sensibilizare și motivarea societății în vederea stopării abuzului față de copii.

Afilier:

- Rețeaua Organizațiilor neguvernamentale în domeniul prevenirii abuzului față de Copii din Europa Centrală și de Est;
- Alianța ONG active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei din R. Moldova.

Participare:

- Grupul de lucru inter-instituțional pentru realizarea optimă a acțiunii 6.3.2 p. 2 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016;
- Consiliul de Presă din Republica Moldova;
- Consiliul coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie;
- Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copiilor;
- Grupul coordonator al Secretariatului Permanent al Comitetului Național pentru combaterea traficului de ființe umane.

Rezultate 2013

- Autoritățile Publice Centrale au analizat practica de pilotare în raioanele Leova și Orhei a mecanismului intersectorial de cooperare privind asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului și au inițiat procedura de extindere a acestuia la scară națională.
- Sistemul educațional a dezvoltat și aplică un instrument metodologic nou care asigură intervenția lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz față de copii, inclusiv prin consolidarea capacităților cadrelor didactice privind realizarea acțiunilor de prevenire a violenței și cooperarea intersectorială în domeniul referirii, asistenței și monitorizării cazurilor;
- Copiii victime ale violenței din localitățile raioanelor Leova și Orhei beneficiază de asistență multidisciplinară din partea specialiștilor locali instruiți în rezultatul promovării de către Autoritățile Publice raionale a mecanismului intersectorial de cooperare pentru asistența copiilor victime;
- Actorii din cadrul sistemului de justiție au inițiat modificarea cadrului normativ în vederea asigurării procedurilor legale prietenoase copiilor și dezvoltarea noilor servicii de suport pentru copiii victime/martori ai infracțiunilor; au facilitat procedurile de audiere legală a copiilor;
- Circa 800 copii victime ale violenței au beneficiat de asistență multidisciplinară, inclusiv de servicii specializate de reabilitare psihologică și intervenție juridică;
- Circa 900 specialiști responsabili de protecția copilului din 14 raioane ale țării, beneficiari ai programului de instruire, au capacitate sporită de intervenție multidisciplinară în cazurile de violență asupra copiilor și de realizare a programelor de prevenire pentru părinți;
- 250.000 beneficiari ai programului de prevenire și sensibilizare sunt informați cu privire la fenomenul violenței față de copii și metodele de prevenire a acestuia.

PROGRAMUL PREVENIRE

Conform studiului *„Atitudinile față de abuzul copilului: aspecte comparative ale percepției populației”* (anii 2010/2013) realizat în Republica Moldova de CNPAC în parteneriat cu Fundația „Nobody’s Children” din Polonia, se constată că peste 1/3 dintre părinți își pedepsesc copiii prin lovituri puternice, iar ¼ practică loviturile peste față sau cele cu cureaua în anumite situații.

În același timp, în 2013 se constată o creștere cu 19% a numărului persoanelor din Republica Moldova care au o atitudine intolerabilă față de pedeapsa corporală ca metodă de educație, fapt ce reflectă impactul programelor de prevenire.

Scopul programului este de a preveni abuzul și neglijarea copiilor prin informarea părinților, copiilor și de a instrui/consolida capacitățile profesioniștilor cu privire la fenomenul dat.

Obiective stabilite:

1. Asigurarea accesului părinților la informații utile despre prevenirea abuzului față de copii;

2. Consolidarea capacităților profesioniștilor privind prevenirea revictimizării copiilor victime ale abuzului;

3. Dezvoltarea abilităților părinților de aplicare a metodelor non-violente de educare a copiilor.

Beneficiari:

- Părinți/îngrijitori
- Copii
- Profesioniști responsabili de protecția copilului
- Reprezentanți ai organelor de urmărire penală și de drept
- Studenți
- Publicul larg

Finanțatori/Parteneri:

- OAK Foundation
- Nobody's Children Foundation
- CIDDC

Rezultatele programului:

- **250 000 persoane** au beneficiat direct de programul de prevenire a abuzului față de copii prin informarea online (www.cnpac.org.md), prin intermediul publicațiilor și a participării la acțiunile de prevenire a abuzului față de copii;
- Circa **85 trainerii/formatorii** instruiți în domeniul programelor de prevenire a abuzului față de copii aplică practicile învățate de informare a copiilor și părinților, utilizând materialele, instrumentele oferite în acest scop.

Programul FĂRĂ PALME (*formare de formatori*)

Programul „FĂRĂ PALME” are drept scop dezvoltarea potențialului părinților privind cunoștințele și abilitățile practice de educare a copiilor de 0-6 ani fără a aplica metode violente.

În cadrul atelierelor desfășurate în perioada septembrie - noiembrie au fost instruiți **41 formatori** (psihologi, pedagogi) din 6 localități ale țării (*Chișinău, Anenii-Noi, Călărași, Strășeni, Ialoveni, Orhei*).

În același timp, 40 formatori din cadrul programului care au fost instruiți în anul 2012 au desfășurat 20 de ateliere pentru circa 600 părinți.

Analiza chestionarelor celor 400 de părinți instruiți a constatat schimbări semnificative ale atitudinilor și comportamentelor acestora. Deși, la începutul atelierelor părinții întâlneau dificultăți de identificare a propriilor opinii, la finele acestora au optat sigur pentru disciplinarea copiilor fără palme și strigăte.

Centrul de Resurse Online WWW.AMICEL.ORG.MD

Centrul de Resurse online în domeniul prevenirii abuzului față de copii este platforma informativă care oferă informații structurate pentru 3 categorii de public: **Părinți, Copii și Profesioniști.**

Pe parcursul anului 2013, se constată o majorare semnificativă a numărului de vizitatori comparativ cu anul precedent. Astfel, centrul de resurse online a fost accesat de aproximativ **87 000 vizitatori**, dintre care **61 000** sunt **vizitatori unici**, cifre aproape triplate în comparație cu anul 2012 (15 537 vizitatori).

În scopul menținerii unui public activ și interesat de tematica promovată, au fost introduse instrumente noi de comunicare online (filmulețe informative) și articole privind abuzul emoțional asupra adolescenților.

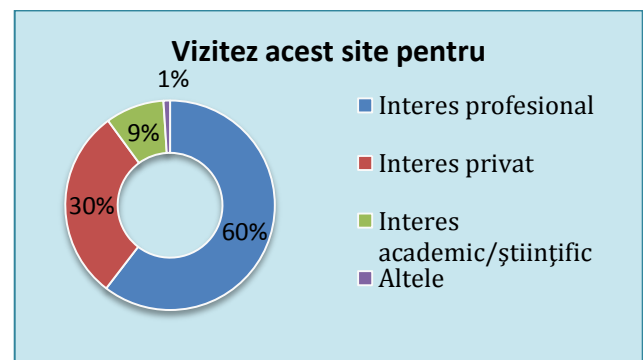
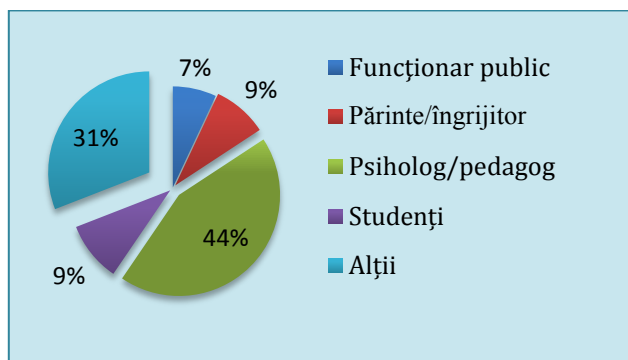

Atenție!

* 60% dintre utilizatori accesează site-ul pentru interes profesional

*9% dintre vizitatori sunt studenți, categorie de utilizatori care în sondajul din 2012 nu figurau

Profilul utilizatorilor:

168 500 exemplare –
publicații editate în
scopul prevenirii

Publicații

Pentru menținerea publicului informat privind problema abuzului față de copii, pe parcursul anului 2013, CNPAC a editat și a distribuit gratis copiilor, părinților și profesioniștilor următoarele publicații:

Pentru Copii

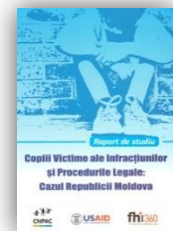
- **Broșura „Munca în adolescență”** – publicație adresată adolescenților care include informații utile privind condițiile de angajare în câmpul muncii, tiraj - 3 000 exemplare

Pentru Părinți

- **Leaflet „Cuvintele grele rănesc”** – material adresat părinților care au copii în perioada adolescență, include informații utile despre prevenirea abuzului emoțional. Elaborat în cadrul campaniei „Cuvintele grele rănesc!”, tiraj - 160 000 exemplare
- **Poster „Violența nu poate fi tradiție!”** – material elaborat cu scopul de a preveni violența fizică asupra copiilor, tiraj - 1 000 exemplare

Pentru Profesioniști

- **Broșura „Munca în adolescență”** – publicație adresată profesioniștilor care include informații utile privind informarea copiilor despre condițiile de angajare în câmpul muncii, formele de exploatare, avantajele și dezavantajele care au impact asupra dezvoltării personalității, tiraj – 4 000 exemplare
- **Studiu „Copiii victime ale infracțiunilor și procedurile legale: cazul Republicii Moldova,”** – Studiul analizează prevederile legale în domeniul participării copiilor victime ale infracțiunilor în cadrul procedurilor legale, precum și practicile care constituie răspunsul autorităților la problema abuzurilor săvârșite împotriva copiilor, tiraj - 500 exemplare

PROGRAMUL SENSIBILIZARE ȘI ADVOCACY

Un mediu respectuos, care să susțină creșterea copiilor fără violență, sprijină dezvoltarea personalităților lor individuale și încurajează dezvoltarea unor cetățeni responsabili social. Studiile arată că acei copii care nu au fost supuși violenței și care au avut parte de o dezvoltare sănătoasă este mai puțin probabil să se comporte violent, atât în copilărie, cât și atunci când devin adulți. *Convenția ONU cu Privire la Drepturile Copilului, Comentariu general nr. 13 (2011)*

Încercăm să trezim bunul simț al fiecărui om pentru a acționa și a opri abuzul față de copii. Protecția copilului este responsabilitatea fiecăruia dintre noi.

Scopul programului constă în sensibilizarea părinților, profesioniștilor, factorilor de decizie cu privire la combaterea și prevenirea fenomenului abuzului, neglijării și exploatării copilului în societate.

Obiective stabilite:	Beneficiari:	Finanțatori/Parteneri:
1. Advocacy pentru promovarea instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului;	<ul style="list-style-type: none">• Părinți/îngrijitori• Copii• Profesioniști responsabili de protecția copilului• Reprezentanți ai organelor de urmărire penală și de drept• Factori de decizie	<ul style="list-style-type: none">• OAK Foundation• Ambasada SUA în R. Moldova• FHI 360/USAID• Nobody's Children Foundation• Centrul Media pentru Tineri• Compania Linella• Agenția de publicitate Publicis• Agenția de creație Urban Post• Fundația Felicia
2. Promovarea procedurilor legale prietenoase copiilor victime ale infracțiunilor;		
3. Sensibilizarea părinților/îngrijitorilor/specialiștilor responsabili de educația și protecția copilului, privind prevenirea abuzului fizic și emoțional al copiilor.		

Rezultatele programului:

- Mecanismul intersectorial de cooperare pentru monitorizarea și asistența copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului a fost aplicat cu succes în 2 raioane;
- În baza analizei rezultatelor pilotării mecanismului intersectorial în raioanele Leova și Orhei, Autoritățile Publice Centrale au inițiat procedura de extindere a acestuia la nivel național – definitivarea, consultarea publică și avizarea documentului;
- Actorii din cadrul sistemului de justiție au demarat procesul de modificare a art.1101 Cod de Procedură Penală, de amenajare a camerelor de audiere prietenoase copiilor și de dezvoltare a unui serviciu social de suport al copiilor victime/martori în cadrul procedurilor penale.
- Actorii sistemului educațional au dezvoltat și aplică un instrument metodologic în vederea intervenției lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz față de copii.

Acțiuni realizate în vederea promovării mecanismului intersectorial de cooperare privind monitorizarea și asistența copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului

- Consultanță Ministerelor partenere în procesul de ajustare și definitivare a proiectului Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial privind identificarea, referirea, evaluarea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării, traficului la Legea privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și în procesul de consultare publică a proiectului documentului.
- Suport tehnic și consultanță Ministerului Educației în procesul de elaborare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului (*aprobată prin ordinul nr.77 din 22.02.2013*).
- Suport tehnic și metodologic Consiliilor raionale Leova și Orhei în promovarea și monitorizarea implementării mecanismului intersectorial la nivel raional. Astfel, prin deciziile Consiliilor Raionale Leova și Orhei în perioada februarie-martie 2013 mecanismul a fost extins în toate localitățile din raioanele respective.
- Promovarea mecanismului intersectorial de cooperare în mun. Chișinău și ajustarea acestuia la specificul structurii administrativ-teritoriale a municipiului.

Promovarea procedurilor prietenoase copiilor-victime ale abuzului în contextul sistemului de justiție

Ațiuni realizate în vederea promovării procedurilor legale prietenoase copiilor victime/martori ai infracțiunilor:

- Efectuarea Studiului „Copiii victime ale infracțiunilor și procedurile legale. Cazul Republicii Moldova” și oferirea recomandărilor privind ajustarea sistemului de justiție la necesitățile copiilor victime/martori ai infracțiunilor identificate.
- Consultanță și asistență tehnică în cadrul Grupului de lucru inter-instituțional pentru realizarea optimă a acțiunii 6.3.2 p. 2 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, în urma activității căruia au rezultat următoarele produse și inițiative:
 - Conceptul de amenajare a Camerelor de Audiere prietenoase copiilor/Camere regionale amenajate/în proces de amenajare în cadrul procuraturilor teritoriale;
 - Proiectul de lege privind operarea modificărilor la art. 110¹ Cod de Procedură Penală care pune accent pe:
 - Realizarea audierii copilului victimă fără prezența abuzatorului în camera de vizualizare;
 - Realizarea audierii de către un intervievator instruit special pentru această sarcină;
 - Evitarea, în măsura posibilității, a audierilor repetate.
 - Recomandări Guvernului privind necesitatea dezvoltării unui nou serviciu social de suport al copiilor victime/martori în cadrul procedurilor penale.

Apelul "Violența nu poate fi tradiție"

Apelul "**Violența nu poate fi tradiție. Renunță la bătaie!**" este adresat în special părinților cu scopul de a spori gradul de conștientizare asupra faptului că tradiționalele metode de pedepsire (bătaia cu vârguța, cureaua, palma) dăunează grav dezvoltării fizice și psihologice a copiilor și trebuie înlocuite cu metode de educație nonviolente.

Acțiunea a fost dedicată Zilei Internaționale a Copiilor sărbătorită la nivel mondial și a demarat în cadrul ședinței Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Campania a fost promovată la nivel național pe parcursul lunii iunie 2013 prin încurajarea acțiunilor similare la nivel local, prin distribuirea materialelor informative tipărite/online și prin consolidarea mesajelor de educație a copiilor fără aplicarea violenței.

Campania de sensibilizare „Cuvintele grele rănesc”

- Campania „**Cuvintele grele rănesc**” este o campanie regională, lansată în Republica Moldova la 5 octombrie 2013. Scopul acestei campanii a fost informarea și conștientizarea de către adulți asupra faptului că și cuvintele reprezintă o formă de abuz, iar violența verbală are consecințe negative pentru dezvoltarea psihologică a copiilor-adolescenți și asupra formării personalității. Campania a fost inițiată de Fundația „Nobody’s Children”, Polonia, în anul 2012.

Lansarea campaniei CUVINTELE GRELE RĂNESC a avut loc în cadrul unui eveniment dedicat adolescenților și părinților, desfășurat în centrul Parcului național “Ștefan cel Mare” din mun. Chișinău. La eveniment au participat zeci de părinți și adolescenți, iar acțiunea a fost organizată în colaborare cu alte ONG-uri, structuri de stat, precum și sectorul privat (Fundația FELICIA și Compania LINELLA). Campania a fost organizată în colaborare cu o echipă de tineri bloggeri din cadrul Centrului MEDIA pentru Tineri, care au promovat mesajele campaniei pe blog-urile personale.

Evenimentul de lansare a fost susținut de Ministrul Educației, Maia SANDU, care a venit cu mesaje de încurajare adresate părinților, dar și specialiștilor privind combaterea abuzului emoțional asupra adolescenților. De asemenea, campania a fost susținută de mai multe persoane publice: interpreți autohtoni, jurnaliști, bloggeri, ONG-ști.

În cadrul evenimentului a fost lansat **Catalogul CUVINTELOR BUNE** - un panou pe care părinții, adolescenții, participanții la eveniment au avut posibilitatea să lase în scris mesaje frumoase și cuvinte bune în adresa copiilor, care ar putea fi o alternativă cuvintelor grele.

Atenție!

- *160 000 de materiale informative distribuite publicului larg
- *11 articole scrise și publicate de tinerii bloggeri
- *2500 accesări pe pagina informativă adresată campaniei pe platforma – www.cnpac.org.md

Cuvintele grele rănesc

"Ești cel mai bravo", "poți să reușești", "ne mândrim cu tine", "ai talent", "ești extraordinar" ...! Expresii ce mulți dintre părinți și nu doar părinți au uitat că există, folosind absolut opusul lor pentru a-și "motiva" copilul!

Vorbim foarte mult despre violență, dar adesea uităm că aceasta nu este doar fizică! Violența psihologică, sau greul cuvintelor rostite de multe ori ne afectează mult mai grav.

Strigăte, expresii de genul: "nu ești bun la nimic", "ne faci doar probleme", "ești un cretin!" adesea provoacă copiii la fraze ca: "Vreau odată să mor, să nu mai aveți copii!" Și dacă un copil de trei ani spune asta, oare la ce ne putem aștepta în viitor de la el? Sinucidere la vârsta adolescenței și păreri de genul: "Oare de ce a făcut asta? Avea de toate: părinți, casă, masă, tehnologii de ultimă oră" și bla, bla, blaa. Un singur lucru îi lipsea, dar care era cel mai important, dragostea și afecțiunea!

În contextul lansării campaniei "Cuvintele grele rănesc", vă îndemn din tot sufletul, să nu uitați cât de importante sunt cuvintele, atât adresate unui micuț, cât și unui matur. Fiți calmi, iubiți și dăruiți fericire, apreciații pe cei din jur pentru ceea ce sunt, și nu uitați să folosiți fraze colorate și drăgăstoase.

Teodora Ursu, *Blogger*

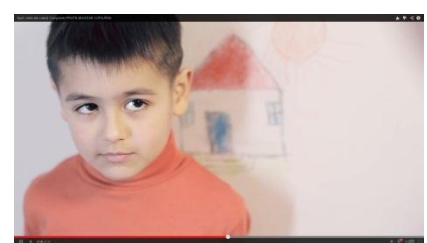
Partener în cadrul Campaniei „Protejează-mi copilăria”

- „Protejează-mi copilăria” este o campanie națională de prevenire a violenței asupra copiilor. Mesajele transmise în cadrul campaniei au rolul de a schimba atitudinea părinților, dar și a întregii comunități privind metodele de disciplinare și raportarea cazurilor de abuz. Totodată, campania face apel către societate să ia atitudine în cazurile de violență și să anunțe persoanele responsabile.

Campania a fost lansată la 22 octombrie 2013 și va fi implementată pe parcursul anului 2014. Acțiunea este desfășurată în parteneriat cu autoritățile centrale: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății în parteneriat cu UNICEF, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copiilor, Centrul Media pentru Tineri, Asociația Persoanelor cu Dezabilități „Motivație” și Union Fenosa.

Campania este promovată prin intermediul diverselor activități/acțiuni de prevenire, materialelor informaționale destinate publicului larg, dar și prin intermediul a 3 spoturi video:

Nu ezita să semnalezi fiecare caz de violență!

Copilul, la fel ca și adulții, sunt protejați prin lege de orice manifestare a violenței!

Esti martorul unui abuz față de un copil ori cunoști familia în care copiii sunt bătuți? Crezi că un copil are nevoie de ajutor?

Vorbește cu părintele violent și explică-i de ce nu este bine să-și bată copilul. Spune-i că bătaia se pedepsește!

Sună la Politie (903) sau la Serviciul Medical de Urgență (903)

Anunță educatoarea de la grădiniță, învățătoarea ori dirigintele din școală!

Semnalează cazul polițistului de sector, asistentului social sau mergi direct la Primăria din localitate!

Înștiințează medicul de familie!

FIECARE COPIL ARE DREPTUL SĂ FIE TRATAT CU RESPECT ȘI FĂRĂ VIOLENȚĂ!

Conferința Internațională Copiii victime ale violenței: abordare sistematică în prevenire și asistență

O experiență inedită pentru domeniul prevenirii abuzului față de copii a fost conferința internațională organizată de CNPAC sub patronajul vice-președintelui Parlamentului, care a oferit posibilitatea întrunirii experților în domeniu din 15 țări (Ucraina, România, Rusia, Lituania, Letonia, Estonia, Belarus, Norvegia, Polonia, Bulgaria, Franța, Marea Britanie, Danemarca etc.), liderilor politici, reprezentanților ai autorităților publice centrale și locale, reprezentanților ai organizațiilor internaționale și naționale, psihologilor și alți profesioniști.

Două zile de lucru în care s-a realizat un vast schimb de cunoștințe/experiențe cu privire la cele mai eficiente metode și practici de prevenirea și asistență a cazurilor de abuz față de copii.

Conferința a oferit spațiu de discuții pentru următoarele tematici:

- 1. Abordarea sistemică în prevenirea violenței și protecția copiilor**
- 2. Programe de prevenire a abuzului pentru copii și părinți**
- 3. Copiii victime/martori ai violenței în sistemul de justiție**

Concluzii

În ultimii ani, în mai multe țări, inclusiv în Estul Europei, se fac eforturi pentru îmbunătățirea **sistemelor de protecție a copilului împotriva violenței**, dar nivelul de dezvoltare a respectivelor sisteme este diferit de la o țară la alta, în dependență de gradul de dezvoltare socioeconomică a acestora și de gradul de înțelegere a problemei. Totodată, au fost dezvoltate diferite abordări și metodologii de prevenire a violenței, în special în mediul școlar, care sunt adaptate nevoilor, intereselor și problemelor diferitor grupuri de copii;

Prevenirea violenței nu este suficient abordată în conținuturile școlare și cadrele didactice nu o percep ca o parte componentă a curriculumului școlar. Programele de prevenire a violenței sunt durabile și au impact doar atunci când profesioniștii din educație, dar și din alte domenii sunt implicați împreună cu copiii în procesul de formare și sunt parte a procesului educațional. Formarea competențelor sociale ale copiilor pentru prevenirea și/sau depășirea situațiilor riscante poate fi realizată în sesiuni de informare/ formare de durată;

Educația parentală și responsabilizarea părinților în legătură cu creșterea, dezvoltarea și protecția copiilor este o condiție și un factor determinant în procesul complex de prevenire a violenței față de copii. Lipsa unor instrumente la nivel național pentru dezvoltarea și consolidarea abilităților parentale pentru creșterea copiilor și educația acestora în vederea prevenirii violenței, neglijării și exploatării copilului îngreunează procesul de abolire a pedepselor corporale și umilitoare aplicate copiilor;

Abordarea intersectorială este esențială în asistența copiilor victime ale abuzului și în acest sens în unele țări funcționează deja mecanisme intersectoriale de cooperare, în altele precum Republica Moldova acestea sunt la etapa de promovare. Existența unui cadru legal și instituțional funcțional, care responsabilizează profesioniștii în legătură cu obligațiunile acestora privind identificarea și raportarea cazurilor de violență contribuie la aceea ca programele de prevenire să poarte un caracter permanent și să identifice mai ușor copiii victime ale violenței din comunitate;

Asigurarea serviciilor sociale accesibile, adaptate nevoilor copiilor, a serviciilor medicale și sociale universale, inclusiv respitalizare și îngrijire în regim de urgență, dar și asistență juridică pentru copii și, atunci când este cazul, pentru familiile lor, în cazurile în care a fost depistată aplicarea violenței, este o condiție imperioasă pentru combaterea fenomenului violenței față de copii. Sistemele de sănătate, de justiție penală și de servicii sociale, inclusiv din Republica Moldova ar trebui să fie modelate astfel încât să răspundă nevoilor speciale ale copiilor victime.

Promovarea/implementarea procedurilor legale prietenoase copiilor victime ale violenței în țările participante, inclusiv în Republica Moldova, se realizează la nivel diferit, dar conform tendințelor internaționale în domeniu. Totodată, în unele țări se constată încă un nivel destul de avansat de prejudecăți în rândul reprezentanților instituțiilor de drept, cum ar fi punerea la îndoială a declarațiilor copiilor victime ale violenței în cadrul audierilor legale sau o înțelegere insuficientă a necesității colaborării instituțiilor de drept și a celor sociale;

Sisteme eficiente de monitorizare a abuzatorilor sexuali de copii se regăsesc doar în țările dezvoltate, deși în mai multe țări din Europa de Est au fost tentative de a introduce unele măsuri care ar contribui la monitorizarea comportamentului agresorilor prin introducerea castrării chimice, inițiativă care s-a dovedit a fi o măsură care încalcă drepturile omului și nu este eficientă în lupta cu fenomenul violenței față de copii. În mai multe țări s-au constatat lacune în plan legislativ și operațional, care ar asigura monitorizarea agresorilor, conform gradului de risc pe care îl prezintă.

Recomandări:

Prevenirea fenomenului violenței față de copii trebuie să reprezinte o prioritate atât în promovarea politicilor, cât și în abordările practice

Este necesară integrarea prevenirii violenței în programul școlar, inclusiv prin politica instituției de protecție a copilului, în vederea mobilizării resurselor comunității și oferirii unui mediu sigur și protector pentru toți copiii. Parteneriatul dintre școală, centrele de sănătate adresate tinerilor, biserică și alte instituții trebuie valorificat pentru sensibilizarea opiniei publice și pentru implicarea tuturor în programele de prevenire a violenței față de copii. Trebuie încurajată colaborarea sectorului public și privat în vederea prevenirii violenței;

Este necesară dezvoltarea capacității tuturor celor care lucrează cu și pentru copii

Programele de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și a altor profesioniști care lucrează cu copiii (cadre medicale, asistenți sociali, polițiști) trebuie să conțină în mod obligatoriu moduluri de formare în prevenirea violenței și lucrul cu copiii victime. Trebuie să se asigure selectarea riguroasă a specialiștilor care intră în contact cu copilul victimă și familia acestuia, instruirea, motivarea, monitorizarea și supervizarea acestora - condiții importante pentru asigurarea calității asistenței copilului abuzat. Este necesară instituirea unui mecanism de specializare, calificare, licențiere, monitorizare și supervizare a profesioniștilor care sunt implicați în procedura de audiere legală a copiilor victime și martori ai violenței. Persoanelor condamnate pentru infracțiuni de violență și abuz sexual asupra copiilor trebuie să li se interzică să lucreze cu copii;

Dezvoltarea sistemelor de raportare și a mecanismelor de referire pentru cazurile de violență față de copii

Este necesară eficientizarea cooperării intersectoriale pentru identificarea, referirea, evaluarea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale abuzului prin punerea în aplicare a unor mecanisme clare de cooperare și prin valorificarea experienței în domeniu a țărilor care aplică astfel de mecanisme. Implementarea mecanismelor intersectoriale trebuie să fie evaluată în mod sistematic, în conformitate cu țintele, cu termenele stabilite și trebuie să se aloce resurse umane și financiare corespunzătoare pentru a susține implementarea acestora.

Creșterea accesului copiilor victime ale violenței la servicii de asistență, reabilitare și reintegrare socială de calitate

Dezvoltarea serviciilor sociale pentru copiii victime trebuie să fie un efort continuu al guvernelor țărilor în care acestea sunt insuficiente. Accentul trebuie să fie pus pe serviciile de prevenire a separării copilului de familie, pe serviciile de asistență parentală profesionistă și pe cele de asistență specializată a copiilor victime. Trebuie asigurat cadrul de realizare în condiții prietenoase a audierilor legale, examinărilor/expertizelor medico-legale a copiilor victime ale violenței. În acest sens, este necesară îmbunătățirea colaborării între instituțiile sistemului de drept și a celui social pentru soluționarea eficientă a cazurilor de violență față de copii.

Asigurarea participării copiilor în luarea deciziilor și promovarea politicilor locale și naționale

La elaborarea politicilor este important să fie asigurată participarea copiilor și opinia lor să fie luată în considerație. Este necesar să fie implicați copiii de la cea mai fragedă vârstă în recunoașterea semnelor comportamentelor abuzive și să li se ofere mijloace/instrumente accesibile prin care ar putea comunica/depune plângeri.

Participări media

Tematica violenței asupra copiilor a trezit interes deosebit pentru mass-media, iar specialiștii CNPAC au fost solicitați de diverse canale media pentru a comenta cazuri de abuz asupra copiilor, pentru a participa la diferite emisiuni radio și TV privind fenomenul violenței asupra copiilor, pentru a discuta diverse aspecte de prevenire a abuzului în cadrul campaniilor sociale desfășurate pe parcursul anului.

Apariții media:

- 42 articole în presa scrisă și online
- 11 emisiuni/reportaje radiofonice
- 34 emisiuni/reportaje TV

Participări evenimente media

Interacțiunea cu publicul este cea mai sigură cale de a transmite direct informația /publicațiile elaborate cu scopul de a preveni violența asupra copiilor.

Pe parcursul anului 2013, CNPAC a participat la 2 evenimente media de mare amploare:

- **Târgul resurselor organizat cu ocazia Zilei Europei (Mai 2013)**
- **Târgul resurselor organizat cu ocazia Zilei Copiilor (Iunie 2013)**

În cadrul evenimentelor au fost distribuite circa **3000** broșuri și ghiduri pentru părinți/copii/profesiuniști, **2000** postere și leaflete elaborate în cadrul campaniilor sociale.

Comunicarea online

Activitățile CNPAC și evenimentele în domeniu au fost mediatizate pe site-ul organizației **www.cnpac.org.md**. De asemenea, informații despre activitatea centrului au fost permanent plasate pe **pagina Facebook**, care în anul 2013 a adunat 500 fani.

PROGRAMUL INSTRUIRE, SUPORT METODOLOGIC ȘI CERCETARE

Selectarea riguroasă a specialiștilor care intră în contact cu copilul victimă și familia acestuia, instruirea specifică, motivarea, monitorizarea și supervizarea acestora sunt condiții importante pentru asigurarea calității asistenței copilului abuzat;

CNPAC contribuie la dezvoltarea capacităților profesioniștilor din cadrul sistemului de protecție a copilului prin activități de instruire, supervizare și consultanță.

Scopul programului este dezvoltarea capacității specialiștilor abilitați cu protecția copilului în domeniul prevenirii violenței față de copii și abordării multidisciplinare a cazurilor de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copiilor.

Obiective stabilite:	Beneficiari:	Finanțatori/Parteneri:
<p>1. Consolidarea capacităților psihologilor în domeniul asistenței cazurilor de abuz al copiilor;</p> <p>2. Instruirea membrilor Echipelor multidisciplinare din localitățile raioanelor Leova și Orhei privind aplicarea mecanismului intersectorial de cooperare;</p> <p>3. Oferirea consultanței la distanță specialiștilor locali privind intervenția în cazurile de abuz față de copii și aplicarea mecanismului intersectorial de cooperare .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupuri de profesioniști cu competență în asistența și protecția copilului abuzat (consolidarea capacităților psihologilor, instruirea membrilor Echipelor multidisciplinare, supervizare pentru procurori etc.) • Grupuri de profesioniști cu competență în lucrul cu copiii expuși riscului de abuz și maltratare • Personalul ONG – urilor • Personalul structurilor de stat 	<ul style="list-style-type: none"> • OAK Foundation • Nobody’s Children Foundation

Rezultatele programului:

- **907 profesioniști** (psihologi, pedagogi, asistenți sociali, polițiști, primari, lucrători medicali) instruiți în domeniul prevenirii și asistenței cazurilor de abuz față de copii au capacitate sporită de identificare și intervenție specifică;
- **104 specialiști** responsabili de protecția copilului consultați la distanță;
- **22 activități** de instruire și **20 activități de supervizare** în grup.

Consolidarea capacităților profesioniștilor

- **18 psihologi** și-au dezvoltat abilitățile de acordare a asistenței psihologice copiilor victime ale violenței, utilizând metodologia demersului cognitiv-comportamental fiind ghidați de expertul internațional Ingrid Leth din Danemarca;
- **17 psihologi** au fost asistați de expertul internațional Erna Petkute din Lituania în depășirea dificultăților pe care le au în activitatea de asistență a copiilor ce manifestă comportamentul deviant în rezultatul abuzului;
- **20 psihologi** și-au antrenat abilitățile de diagnostic și asistență a copiilor în situație de risc și a familiilor acestora în cadrul a 3 ateliere de supervizare moderate de psihologii CNPAC, practicieni cu experiență în asistența cazurilor de abuz față de copii;
- **18 psihologi școlari** și-au îmbunătățit capacitățile de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului în cadrul unei sesiuni de supervizare;
- **461 profesioniști** din raioanele Leova și Orhei au acumulat cunoștințe și abilități de aplicare a mecanismului intersectorial în cadrul a 20 ateliere sectoriale de instruire și a 14 ateliere regionale de supervizare cu participarea în comun a membrilor echipelor multidisciplinare locale.
- **24 profesioniști** din cadrul structurilor raionale Leova și Orhei și-au dezvoltat capacitatea de monitorizare a mecanismului intersectorial în cadrul a 2 ateliere de planificare și elaborare a cadrului de monitorizare.

Studiul „Copiii victime ale infracțiunilor și procedurile legale. Cazul Republicii Moldova”

Cercetarea s-a axat pe analiza situației copiilor victime ale infracțiunilor în cadrul procedurilor legale (la etapa de urmărire penală, în instanța de judecată) și a rolului fiecărui participant în acest proces (ofițer de urmărire penală, procuror, judecător, copil, părinte/reprezentant legal, autoritate tutelară, psiholog/pedagog). Au fost studiate experiențele și opiniile copiilor victime ale infracțiunilor, ale judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, reprezentanților administrației publice locale, decidenților.

Rezultatele studiului au fost prezentate pe data de 24 aprilie, 2013 în cadrul unei Mese Rotunde cu participarea tuturor actorilor relevanți - dna Liliana Palihovici, vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova; reprezentanții instituțiilor cheie în domeniul justiției – Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne; procurori, judecători, reprezentanți ai Misiunilor internaționale și ONG – lor naționale interesate de domeniu.

Raportul de studiu a fost publicat și distribuit profesioniștilor în domeniu - ofițeri de urmărire penală, procurori, judecători - ce examinează cazurile de infracțiuni împotriva copiilor; psihologilor și pedagogilor care sunt implicați în asistența specializată a copiilor victime ale infracțiunilor, precum și decidenților.

Cele mai importante recomandări ale studiului ce se referă la **îmbunătățirea Codului de procedură penală** astfel încât să fie asigurate proceduri legale prietenoase copilului, precum și la **instituirea camerelor specializate pentru audierea copiilor**, au fost luate în considerație de actorii cheie din cadrul sistemului de justiție în procesul de implementare a conceptului de dezvoltare a sistemului de justiție prietenos copilului.

Studiul „Atitudinile față de abuzul copilului: aspecte comparative ale percepției populației (anii 2010 și 2013)”

Cercetarea a fost realizată cu scopul de a evalua atitudinea populației din Republica Moldova față de abuzul copilului, pedeapsa corporală și alte practici utilizate de părinți. În acest sens, au fost aplicate aceleași criterii de evaluare atât pentru anul 2010, cât și pentru 2013. Rezultatele obținute au fost comparate, inclusiv și cu rezultatele studiilor din anii 2005 – 2009.

Analiza comparativă a rezultatelor evidențiază:

- **Creșterea incidenței tuturor formelor de abuz asupra copilului în opinia respondenților.** În analiza comparativă s-a constatat că lipsa grijii părintești a crescut cu 14,1%, pedepsele corporale cu 13,6%, țișetele cu 10,2%, abuzul sexual cu 9,1% și umilirile verbale cu 7,3%.
- **Creșterea numărului persoanelor care au o atitudine intolerabilă față de pedeapsa corporală ca metodă de educație.** Rezultatele cercetării arată că a scăzut cu 11,6% numărul celor care consideră că pedeapsa poate fi folosită ca o măsură de educație eficientă, a celor care deși susțin că pedeapsa nu poate fi folosită niciodată, dar în anumite situații este justificată cu 8,3%, dar a crescut cu 19% numărul celor care consideră că pedeapsa nu poate fi folosită niciodată.
- **Schimbări pozitive față de aplicarea sancțiunilor prin lege a părinților care aplică pedepse fizice copiilor.** Numărul celor care consideră că acești părinți trebuie pedepsiți prin lege a crescut cu 10,4%. De asemenea, a crescut cu 12,5% ponderea populației care este pentru sancționarea prin lege a bățăilor aplicate copiilor cu cureaua sau alte obiecte, cu 9% a lovirilor puternice cu mâna. Se observă creșterea unui grad de intoleranță a populației față de părinții care utilizează și tipuri de pedepse considerate mai puțin grave în anii anteriori – palmele pe obraz (31,3%) și palmele în general (20,3%).
- **Datele cercetărilor relevă că cele mai practicate forme de pedeapsă utilizate de părinții din Republica Moldova sunt:** ridicarea vocii (84 la sută); lovirea (76 la sută); critica, cearta (71 la sută); interzicerea plimbărilor (60 la sută); refuzul de a procura jucării, echipament etc. (52 la sută). Mai puțin practicate de părinți sunt: lovirea cu cureaua (23 la sută); palmele pe față (26 la sută); lovirile puternice (34 la sută); poreclitul (37 la sută).

Studiul dat a fost efectuat în cadrul proiectului “Copilărie fără abuz: Către un sistem de protecție mai bun pentru copiii din Europa de Est” și finanțat de OAK Foundation, iar rezultatele acestuia au fost analizate de către departamentul de cercetare al Fundației “Nobody’s Children” din Polonia.

PROGRAMUL ASISTENȚĂ

Copilul victimă a violenței poate depăși situația de criză doar cu suportul profesioniștilor. Intervențiile psihologice și juridice specifice sunt esențiale în asistența multidisciplinară a victimelor și familiilor acestora.

În acest sens, serviciile oferite de CNPAC au o contribuție importantă la soluționarea cazurilor în cadrul sistemului de protecție a copilului din țara noastră, asigurând dreptul copilului la reabilitare, spațiu protector și abordare prietenoasă în cadrul procedurilor legale.

Scopul programului constă în acordarea asistenței multidisciplinară copiilor victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului prin asigurarea accesului la servicii de asistență specializată în cadrul Centrului de asistență psihosocială a copilului și familiei „AMICUL”, precum și prin eficientizarea intervențiilor echipelor multidisciplinare la nivel local.

Obiective stabilite:	Beneficiari:	Finanțatori/Parteneri:
<p>1. Oferirea serviciilor specializate (sociale, psihologice, juridice) copiilor victime ale violenței în cadrul Centrului „AMICUL”;</p> <p>2. Prevenirea revictimizării copiilor victime/martori ai infracțiunilor în cadrul procedurilor legale;</p> <p>3. Aplicarea mecanismului intersectorial de cooperare pentru asistenta și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului în toate localitățile din raioanele Orhei și Leova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Copiii victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului • Familiile acestora • Reprezentanții organelor de urmărire penală și de drept • Specialiști locali responsabili de protecția copiilor 	<ul style="list-style-type: none"> • World Childhood Foundation • Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului Chișinău • Fundația OAK • APL Orhei și APL Leova • UNICEF • CIDDC

Rezultatele programului:

- **647 copii victime** ale violenței (209 cazuri noi) au beneficiat de asistență în cadrul Centrului de asistență psihosocială a copilului și familiei AMICUL;
- A fost eficientizată activitatea echipelor multidisciplinare din raioanele Leova și Orhei care au asistat **130 copii victime** ale abuzului în rezultatul evaluării a 163 cazuri potențiale de abuz identificate.

Asistența în cadrul centrului „AMICUL”

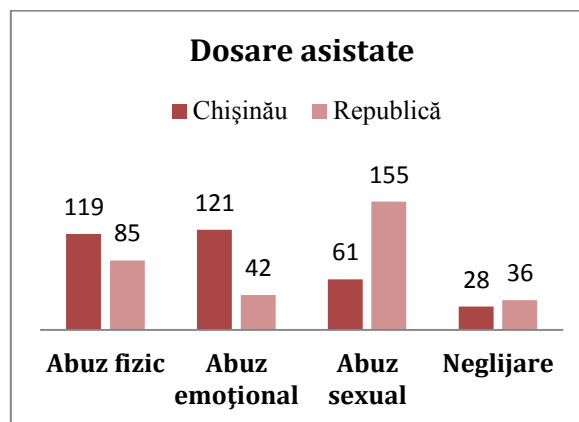
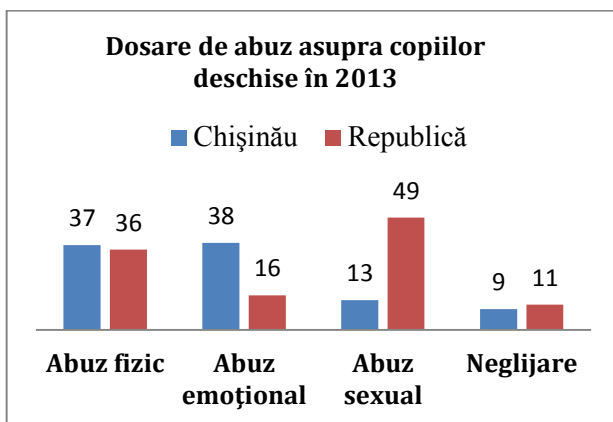

Centrul de asistență psihosocială a copilului și familiei AMICUL – serviciu specializat pentru asistența copiilor victime ale abuzului, prestat în parteneriat cu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului a Consiliului Municipal Chișinău (în baza memorandumului nr. 61/01-706 din 23 august 2007, a deciziei Consiliului Municipal Chișinău nr.5/7 din 25 martie 2008 și a Regulilor comune de intervenție la cazurile de abuz, neglijare și exploatare a copiilor actualizate prin ordinul DMPDC nr. 2 din 04.01.2012).

Activități realizate:

- **324 sesizări** privind cazuri suspecte de abuz asupra copiilor au fost recepționate și evaluate;
- **647 copii victime** ale diverselor forme de abuz, dintre care **209** înregistrați în anul 2013 au fost asistați – social, psihologic și juridic

- În parteneriat cu autoritățile tutelare și poliția a fost asigurată aplicarea măsurilor urgente de protecție pentru **45 copii** aflați în pericol iminent pentru viața și sănătatea acestora:
 - 17 copii scoși din mediul familial abuziv și plasați în spații protectoare (familia extinsă, servicii de plasament de tip familial);
 - 28 copii protejați prin aplicarea ordonanței de protecție.
- **43 copii** au fost asistați în cadrul procedurilor legale în vederea asigurării justiției prietenoase pentru aceștia (*pregătirea copiilor pentru participarea la procedurile menționate, suport în cadrul audierii legale; participarea la alte acțiuni procedurale*);
- **54 rapoarte de evaluare psihologică** au fost elaborate la solicitarea organelor de urmărire penală și de drept, precum și a autorităților tutelare.

FINANȚATORI:

PARTENERI MEDIA:

PARTENERI NONGUVERNAMENTALI

PARTENERI COMERCIALI:

PARTENERI GUVERNAMENTALI:

Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Centrul de Combatere a Traficului de Persoane, Consiliul Superior al Magistraturii, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului din Chișinău, Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, Primăria mun. Chișinău, Consiliul Raional Leova, Consiliul Raional Orhei

Consiliu coordonator:

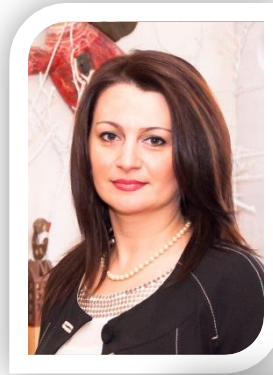
Iosif Moldovanu

Efrosinia Haheu-Munteanu

Angelina Zaprojan-Pârgari

Președinte:

Daniela Simboteanu

Coordonatori:

Rodica Corețchi-Mocanu

Angela Stefanco

Adelina Sochircă

Tatiana Baci, *psiholog*

Viorica Adăscăliță, *psiholog*

Oxana Șevcenco, *psiholog*

Veronica Proțic, *asistent social*

Laura Țîmbaliuc, *asistent social*

Ecaterina Martînov, *asistent social*

Diana Țeberneac, *jurist*

Asistenți de proiecte:

Cristina Varzari

Ecaterina Rusu

Valeria Cibotaru

Contabil:

Alina Guranda

Șofer:

Ion Danalachi

Consultanți/experti:

Ecaterina Stasii

Valentina Prițcan

Viorica Toartă

Diana Cheianu

Cezar Gavriliuc

Laurenția Filipschi

Daniela Platon

Irina Lupușor

Ion Negură

Victor Zaharia

1. Evenimentul de lansare a Campaniei „Cuvintele grele rănesc”

2. Conferința internațională: Copiii victime ale violenței: abordare sistematică în prevenire și asistență

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)

or. Chișinău
str. Calea Ieșilor 61/2
022 75 88 06
ajutauncopil@cnpac.org.md

www.cnpac.org.md